# OSZCZĘDNOŚĆ

## DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

**Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.**

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1928

№ 15. Dnia 15 sierpnia 1928 r. Rok IV.

# TREŚĆ:



Cena egz. 1.40

# OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

**Organ Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie.**

№ 15. Dnia 15 sierpnia 1928 r. Rok IV.


## GIEŁDA.

(S Z K I C).

III.

*Organizacja giełd. Stosunek prawodawstwa do giełdy. Giełdy w Anglji. Swoistość ich organizacji. Giełdy w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Organizacja tych giełd.*

Giełda bierze swój początek ze zwykłego handlu na targach, pod gołem niebem i w lokalach publicznych, więc też przez długi czas handel giełdowy prowadzony był na zebraniach nie tylko kupców miejscowych, lecz i obcych, przyjezdnych.

Obroty dokonywane były początkowo na podstawie tych nielicznych zwyczajów (uzansów), które się zbiegiem czasu wytworzyły. Gdy jednak handel giełdowy zaczął nabierać coraz więcej charakteru specjalnego, a przytem zaczęła się rozwijać spekulacja giełdowa, wyniknąć musiała potrzeba organizacji giełdy, ażeby tranzakcje mogły być prawidłowo dokonywane. Z biegiem czasu wytworzyła się organizacja giełd, które są obecnie korporacjami, a ich członkowie związani ustawą i regulaminami, opłacają składki i zbierają się stale w specjalnych lokalach. Na czele giełdy stoi zarząd albo komitet czy też rada giełdowa. Czynni są maklerzy, działający zazwyczaj na zasadzie szczegółowych instrukcji. W położeniu prawnem giełd odróżnić można dwie zasady. Według jednej z tych zasad, utworzenie giełdy zależnem jest od zezwolenia rządu. Wówczas giełda działalność swoją może rozwijać w granicach, ściśle przez państwo określonych, i podlega nadzorowi państwowemu. Na tej zasadzie prawnej istnieją giełdy w Niemczech, Polsce i wielu innych krajach. Według drugiej zasady prawnej giełda istnieć może bez ingerencji państwa, i, jako ciało zupełnie autonomiczne, sama reguluje swoje sprawy. Ta forma prawna ma zastosowanie w Anglji i Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej. Pośrednie stanowisko zajmuje Holandja i Belgja.

We Francji dla utworzenia giełdy potrzebne jest zezwolenie władz. Na urządzenie giełdy towarowej daje pozwolenie minister handlu, zaś giełdy pieniężnej minister skarbu. Kierunek gospodarczy powierzony jest izbom handlowym.

Giełdy pieniężne i obroty giełdowe w Szwajcarji podlegają nadzorowi państwowemu.

*W Anglji* historycznie giełda utworzyła się jako stowarzyszenie autonomiczne, wybierające samo swych członków. Zostać członkiem giełdy w Anglji jest rzeczą nie łatwą. Jeżeli dana osoba nie pracowała poprzednio u członka giełdy, to powinna przedstawić trzech poręczycieli z pośród członków stowarzyszenia giełdowego. Jeżeli przyjęty na członka giełdy, nie dopełni w ciągu określo-

nego czasu przynajmniej jednej operacji giełdowej, to każdy z poręczycieli odpowiada za niego do wysokości 750 funtów szterlingów. Jeżeli przyjęty na członka giełdy pracował uprzednio w charakterze pomocnika członka giełdy, to wymagane jest od niego poręczenie na mniejszą sumę i na krótszy termin.

Wstępujący jako członek giełdy, opłaca jednorazowe wpisowe, a prócz tego obowiązany jest stale wnosić różne opłaty. Przyjęcie nowych członków i nadzór nad tem, co się dzieje na giełdzie, należy do komitetu giełdowego, „Comittee for general purposes“ (komitet spraw ogólnych). Przy przyjmowaniu nowych członków komitet ma bardzo obszerne pełnomoctwa i kieruje się nader surowemi przepisami. Między innemi, członkowie giełdy corocznie są przebalotowywani, co ma na celu pozbywanie się elementów niepożądanych.

Giełda angielska rządzi się zasadami, gwarantującemi prawidłowy rozwój handlu giełdowego.

Taki stan rzeczy giełda zawdzięcza działalności swego „Comittee for general purposes“, złożonego z 30 członków, wybieranych corocznie 25 marca przez zebranie ogólne. Do komitetu wspomnianego mogą być wybrane osoby, będące przynajmniej od lat 5-ciu członkami giełdy. Członkowie komitetu są wybierani na rok, lecz mogą być wybrani ponownie. Komitet ma swego prezesa, sekretarza i t. d. i posiada bardzo rozległe pełnomocnictwa. Komitet reprezentuje giełdę nazewnątrz i posiada władzę prawodawczą i wykonawczą. Prócz obowiązku utrzymywania porządku na giełdzie, ma komitet nader obszerny zakres działania.

Członkowie komitetu zbierają się co tydzień, w poniedziałek, dla rozpatrzenia spraw bieżących Najpierw sprawy są decydowane prowizorycznie, a następna sesja zatwierdza postanowienia poprzedniej. To ostrożne decydowanie spraw tłumaczy się tem, że przy innym trybie postępowania niektóre sprawy byłyby decydowane pod wpływem chwili lub podniecenia. Niektóre sprawy są wszakże decydowane odrazu: do tej kategorji spraw należy przyjmowanie członków, dopuszczanie ponowne na giełdę upadłych, określanie terminów likwidacji, tranzakcji i t. d.

Przechodząc do składu osobistego zgromadzenia giełdowego, zaznaczyć należy, że zna ona dwie postacie charakterystyczne: Jobbera (Dealer) i brokera. Jobber to spekulant, dokonywujący operacji na rachunek własny, zaś broker wypełnia polecenia osób trzecich z poza giełdy. Każdy uczestnik giełdy powinien zadeklarować kim jest. Jeżeli jest jobberem, to tranzakcji kupna i sprzedaży dokonywa dla siebie, nie z polecenia. Broker zawiera tranzakcje z polecenia osób trzecich. Przy tranzakcjach pomiędzy sobą, jobberzy nie powinni zwracać się do brokerów.

Brokerzy nie prowadzą, tak jak maklerzy na kontynencie, oficjalnego dziennika swoich czynności, wskutek czego ich książki handlowe nie mają takiego znaczenia, jak książki maklerów przysięgłych giełd kontynentu. Brokerzy nie mają również taksy urzędowej, lecz konkurencja pomiędzy nimi wytworzyła określoną zapłatę za ich usługi.

Podział na brokerów i jobberów ma pewne uzasadnienie historyczne, lecz podział ten powoli zaciera się.

Zebrania na giełdzie londyńskiej odbywają się codziennie od 11 do 3 po poł., w sobotę od 11 zrana do 1 po poł.

Giełda londyńska jest swoistą organizacją, z której są dumni Anglicy. Wytworzył się nawet przez tradycję właściwy tej giełdzie żargon. W Londynie takie terminy, jak — „niedźwiedź“, t. j. grający na zniżkę, „byk“ — na zwyżkę lub „kulawy jeleń“ — skupujący papiery emitowane w celu ich sprzedaży przed wprowadzeniem na giełdę, — są stale używane i zyskały sobie prawo obywatelskie. Wytworzyła się cała „zoologja“ giełdowa, gdyż każdą osobistość giełdową otrzymuje przezwisko wzięte ze świata zwierzęcego. — Ten drobny rys charakteryzuje giełdę londyńską: tworzy ona towarzystwo swego rodzaju; jest organizacją wyjątkową ze swemi prawami i przepisami i chociaż istnieje pod postacią spółki akcyjnej, lecz utrzymuje się stale z roku na rok. Giełda londyńska ma swoją tradycję specjalną i specjalny rodzaj istnienia. I do utrzymania tego wyjątkowego stanu rzeczy dąży komitet giełdy. Cała działalność tego komitetu: i zakaz zajmowania się członków handlem i rozciągany nadzór nad członkami, nie wyłączając nawet ich życia prywatnego, wszystko dąży do tego, ażeby wytworzyć korporację ludzi, zajmujących się wyłącznie operacjami giełdowemi. I to jest jedną z przyczyn siły i trwałości giełd angielskich. Są one silne nie dlatego, że się niemi opiekują, lecz dlatego, że siły i zdrowie tkwią w nich samych. Pomiędzy giełdami kontynentu a giełdami angielskiemi istnieje olbrzyma różnica. Giełdy angielskie są wolne lecz i skrępowane jednocześnie, nie przez władze administracyjne, lecz przez swój własny zarząd, swoją organizację, żelazną dyscyplinę. wytwarzaną przez samo stowarzyszenie.

Wszystkie rozporządzenia i przepisy, wydawane przez komitet, mają swoją rację i uzasadnienie. Nawet zakaz palenia na giełdzie jest usprawiedliwiony i to nietylko względami hygienicznemi. Cały parter giełdy londyńskiej jest mianowicie zapełniony skrzyniami z walorami na olbrzymie, miljardowe sumy. Zakaz palenia nietylko redukuje premję asekuracyjną, lecz zarazem zmniejsza niebezpieczeństwo pożaru. A gdyby pożar wybuchnął, to straty powstałe odbiłyby się niekorzystnie nawet na handlu światowym.

Comittee for general purposes posiada uznanie i władzę, nie dla tego, że składa się z osób wybieranych przez zebranie ogólne członków giełdy, lecz dla tego, że jego postanowienia są celowe i rozumne.

W Londynie handel wekslami zagranicznemi oddzielono od handlu papierami wartościowymi. „Royal Exchange“ jest giełdą zajmującą się wyłącznie wekslami, zaś „Stock Exchange“ papierami.

Na wzór Stock Exchange są zorganizowane wszystkie giełdy w Anglji i Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, z niewielkiemi różnicami, wywołanemi rodzajem handlu i odrębnemi potrzebami miejscowemi.

*W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej* giełdy są również związkami autonomicznemi, wolnemi od wszelkiego rodzaju ingerencji państwowej. Urządzenie tych giełd jest wzorowane na organizacji giełdy w Nowym Jorku, która oficjalnie istnieje od r. 1817-go i jest zorganizowana w następujący sposób: Giełdą zarządza komitet (Governing Comitee) składający się z przewodniczącego, skarbnika i 40 członków. Przewodniczący i skarbnik są wybierani corocznie, pozostali członkowie komitetu co cztery lata, grupami po 10 osób. Komitet z pośród siebie wybiera różne komisje specjalne, np. komisję przyjęć (comitee on admissione) pojednawczą i t. p. i ma nad niemi zwierzchni nadzór.

Liczba członków giełdy jest ograniczona. Obecnie giełda w Nowym Jorku liczy 1100 członków. Prócz tego przeszło 14,000 urzędników bankowych (klerków) uczęszcza na giełdę. Prawo członkowstwa czyli urzędowne miejsce („seat") nabywa się i kosztuje teraz przeszło 100 tysięcy dolarów. Seat kosztuje drogo, ponieważ tranzakcje giełdowe można zawierać tylko na giełdzie, a chociaż nie stanowi to monopolu, lecz jest znacznym przywilejem. Ceny miejsc „seats" wzrastają szybko, ponieważ bogaci ojcowie pragną dać swym synom niezbyt uciążliwe zajęcie—uczęszczanie na giełdę. Ceny miejsc „seats" są notowane w cedule.

Nabycie miejsca nie jest łatwem wobec tego, że liczba członków jest ograniczona. Można więc nabyć miejsce odstępowane dobrowolnie lub też miejsce kupuje się z licytacji, prowadzonej przez komitet giełdowy.

Członek giełdy może zawierać wszelkie tranzakcje. Członkowie giełdy są podzieleni na grupy. A więc na giełdzie w Nowym Jorku znajdują się napisy: „Reading Post", są to osoby, handlujące akcjami kolei żelaznych; „Sugarpost" — akcjami cukrowemi i t. d.

Faktycznie na giełdzie istnieją dwie grupy: śmiałych, handlujących na rachunek własny, i brokerów—nabywających i sprzedających z polecenia i na rachunek osób trzecich. Lecz broker na giełdzie nie ryzykuje; nie jest osobistością urzędową lub też działającą zawsze z czyjegoś polecenia, gdyż broker giełdy amerykańskiej nie jest pozbawiony prawa dokonywania tranzakcji i na rachunek własny. Brokerzy załatwiają zlecenia publiczności według taksy, wynoszącej około $^{1}/_{8}$ % (12,5 centa od stu dolarów).

Wogóle na giełdzie nowojorskiej istnieje zasada wykonywania zleceń dla swoich tanio, dla obcych drogo. Wskutek tego wiele osób, posiadających miejsca nie przychodzi na giełdę. Osoby te zawierają jednak tak wiele tranzakcji, że opłaca się im kupić sobie miejsce i uiszczać prócz tego corocznie wysokie opłaty członkowskie, ażeby korzystać z posiłkowania się usługami brokerów za zniżony kurtaż, wynoszący zamiast $^{1}/_{8}$ %, — $^{1}/_{32}$ %, a nawet $^{1}/_{50}$ %. Wskutek tego członkowstwo w nowojorskiej „Stock Exchange" (New York Stock and Exchange Board) jest przeważnie opanowane przez firmy bankowe i pewną liczbę spekulantów w celu pozyskania umiarkowanego kurtażu. Giełda oficjalna w Nowym Jorku odbywa się pomiędzy godz. 10 z rana a 3 po poł. Wszystkie interesy regulują się przez kasę (Cash = dostawa w dniu zawarcia umowy; regular way = dostawa dnia następnego; At tree days—dostawa za 3 dni.)

---

# Krótki szkic historyczny pieniądza polskiego.

(ciąg dalszy).

**Pieniądze na ziemiach polskich od zaniku aż do odrodzenia pieniądza polskiego.**

Po skasowaniu pieniądza polskiego b. Kongresówki przez rząd rosyjski ludność polska musiała posiłkować się pieniądzem obcym odnośnych zaborców i dlatego i o tych pieniądzach trzeba parę słów powiedzieć.

Rzecz dziwna, że Niemcy, znani ze swego zmysłu organizacyjnego, mieli aż do reformy pieniężnej z lat siedemdziesiątych przeszłego stulecia najgorszy system pieniężny. Wówczas panował tam chaos nie do wiary i nie do pojęcia dla dzisiejszego pokolenia. Krajowe pieniądze niemieckie składały się z następujących grup: talary, panujące w północnych i środkowych Niemczech, guldeny obiegające głównie w południowych i środkowych Niemczech, waluta frankowa używana w zachodnich Niemczech, lubecka waluta w Lubece i Hamburgu i złotowo-talarowa waluta w Bremie. Talary znów dzieliły się na kilka gatunków: talary pruskie dzieliły się na 30 groszy, a każdy grosz tego talara dzielił się na 12 fenigów, grosze zaś talarów saskich dzieliły się na 10 fenigów, a talary meklemburskie—na 48 szylingów. Do tego trzeba dodać pieniądze papierowe 21 państw związkowych i 31 niemieckich banków emisyjnych. Oprócz tego w Niemczech był duży obieg wszystkich europejskich złotych i srebrnych monet, pozostały tam jeszcze z czasów przemarszu wojsk napoleońskich.

L. Bamberger na uzasadnienie potrzeby reformy walutowej okazał w parlamencie niemieckim w r. 1870 niezmiernie ciekawy i charakterystyczny dokument, a mianowicie specyfikację przesyłki pieniężnej na 15834 guldenów, na którą złożyły się następujące monety: srebrne talary podwójne, talary koronne, sztuki guldenowe po $2^{1}/_{2}$, 2, 1 i $^{1}/_{2}$ guldena, sztuki po $^{1}/_{3}$ $^{1}/_{6}$ i $^{1}/_{12}$ reichs talara, sztuki frankowe po 5, 2 i 1 franka, dalej złote pistole, podwójne i pojedyńcze frydrychs dory, półsuwereny angielskie, imperjały rosyjskie, dolary, napoleony, holenderskie wilhelmsdory, austrjackie i wirtemberskie dukaty, heskie dziesięcioguldenówki i moneta duńska. A przesyłka ta pochodziła z małej miennicy heskiej bez żadnego znaczenia dla handlu międzynarodowego i złożyły się na nią pieniądze okolicznej ludności rolniczej.

Po wojnie francusko-niemieckiej i ściągnięciu pięciomiljardowej kontrybucji wojennej Niemcy przeprowadziły gruntowną reformę pieniężną i pierwsze po Anglji stworzyły doskonały typ waluty złotej. Za nową jednostkę pieniężną przyjęto $^{1}/_{3}$

Biuro rozrachunkowe, „The Clearinghouse of the New York Stock Exchange", do którego należą wszyscy członkowie giełdy, jest czynne do 7 wieczorem i do tej godziny winny być dostarczone wykazy wszystkich zawartych umów. Giełda nowojorska ma również swój własny związek kasowy.

Notowanie odbywa się w ten sposób, że gdy interes zostaje załatwiony, wówczas makler melduje o tem piśmiennie komitetowi. Komitet rejestruje te meldunki i komunikuje kursy „Quotation Company", a ta przesyła je dalej telegraficznie brokerom, bankierom i publiczności.

W biurach maklerów kursy te są odczytywane i zapisywane na tablicy. Wokoło siedzi na wygodnych fotelach publiczność, która, podniecona sygnalizowanemi kursami, udziela zleceń. Zlecenia te są telefoniczne przekazywane giełdzie i w krótkim czasie zjawiają się, jako już wykonane, na tablicy.

Interesów terminowych niema na giełdzie nowojorskiej, ani też na innych giełdach amerykańskich. W niektórych Stanach za umowy terminowe grozi nawet kara więzienia. Wskutek właśnie tego, jak twierdzą zarówno zwolennicy, jak przeciwnicy interesów terminowych, są one w Stanach Zjedn. Ameryki Północnej bardzo niesolidne i wywołują gwałtowne wahania kursów i stopy procentowej. (c. d. n)

*Stefan Woyzbun.*

# Komunalne kasy oszczędności a statystyka.

W związku ze zniszczeniem wojennem i ruiną gospodarczą stała się w szeregu państw—a także i u nas — aktualną kwestja odbudowy zmysłu oszczędnościowego. Zrozumiano bowiem, że w dzisiejszym ustroju gospodarczym zasadniczym warunkiem akumulacji kapitału i związanej z nim odbudowy gospodarczej państw zrujnowanych, jest tylko wzmożona i powszechna oszczędność. W związku z tem zagadnieniem powstaje nowe, a mianowicie kwestja odpowiedniej polityki procentowej dla wkładów oszczędnościowych. I tu również można stwierdzić, że sprawa ta budzi stałe zainteresowanie nietylko u nas, ale i w wielu innych krajach. Niektóre państwa, by ułatwić sobie zadanie, stosują w szerokiej mierze żmudne dochodzenia statystyczne, mające na celu ułatwienie i usprawnienie polityki procentowej kas. Rozchodzi się tu głównie o statystykę oszczędzających według zawodów, gdyż ta jedynie może dokładnie odzwierciedlić istotny stan rzeczy i wykazać główną masę wkładców.

Zrozumiałem jest, że podobne żmudne badania niechętnie przeprowadzają zwykłe kasy oszczędności; prowadzą je natomiast przeważnie instytucje rządowe t. j. Pocztowe Kasy Oszczędności.

Jako przykład zamieszczamy poniżej statystykę oszczędzających według zawodów prowadzoną przez Pocztowe Kasy Oszczędności we Francji i u nas, jakkolwiek rozróżnione grupy nie są tu jednolite ze zrozumiałego względu na różnice w strukturze społecznej, nie mniej jednak pokrywają się z grubsza ze sobą.

*Polska P. K. O.*

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Młodzież szkolna i dzieci . | 17,2% |
| 2. | Urzędnicy, wojskowi . . | 17,9 „ |
| 3. | Prac. biur., handl. i przem. | 6,6 „ |
| 4. | Rzemieślnicy i robotnicy . | 13,4 „ |

talara pruskiego i nazwano ją marką. Ponieważ z kilograma czystego srebra bito 180 talarów, a stosunek wartości złota do srebra był wówczas 1 : 15, 5, to zawartość złota w 1 marce $= \frac{1}{180} \times 15{,}5$ $= 1/2790$ kg. i to jest istotną wartością marki, a srebro zeszło do roli podrzędnej — monety zdawkowej i dlatego po reformie bito z 1 kg. srebra nie 180 lecz 200 marek dla zadokumentowania ich charakteru bilonowego. Marka została podzielona na 100 fenigów. Pierwsza niemiecka ustawa monetarna wyszła 4 grudnia 1871 r., a uzupełniająca — 9 lipca 1873 r.

Przejście Niemiec do waluty złotej zadało cios śmiertelny srebru, które do tego czasu zajmowało dominujące stanowisko w sprawach pieniężnych. Stopniowo na walutę złotą przeszły wszystkie cywilizowane państwa świata i obecnie waluta złota panuje niepodzielnie na całym globie ziemskim.

Austrja zaprowadziła walutę złotą ustawą z d. 2 sierpnia 1892 r. przyczem za nową jednostkę monetarną przyjęto koronę $= \frac{1}{2}$ guldena, podzieloną na 100 halerzy. Podług tej ustawy zawartość czystego złota w 1 koronie austro-węgierskiej wynosiła 0,3049.

Największe trudności w uregulowaniu swej waluty miała Rosja, gdzie były w obiegu ruble srebrne, złote i papierowe. Wartość tych ostatnich z powodu ujemnego bilansu płatniczego i częstych wojen ulegała silnym wahaniom i w latach 1811—1817 spadła do 26% wartości nominalnej, a po wojnie rosyjsko-tureckiej z r. 1877/8 ustaliła się na 2/3 nominalnej wartości i ustawa z d. 7/19 czerwca 1899 r. ten kurs przyjęła za podstawę wartości nowego rubla złotego. Z tego powodu będące w obiegu stare 10 rublowe imperjały złote otrzymały po reformie wartość 15 rubli.

Ale ostatecznie z rozpoczęciem w. XX wszystkie 3 państwa rozbiorowe miały uporządkowaną walutę złotą, która przetrwała bez żadnych pertorbacji do wielkiej wojny. Wzajemny parytet tych trzech walut był następujący: 1 rubel = 2,16 marek niemieckich = 2,539 koron austro-węgierskich; 1 marka niemiecka = 0,463 rubla = 1,175 koron austro-węgierskich; 1 korona austro-węgierska = 0,394 rubla = 0,85 marek niemieckich.

W końcu 1913 roku zapas monetarnego złota i srebra w miljonach marek niemieckich przedstawiał się następująco:

| | | |
|---|---|---|
| 5. | Handlowcy i drobni kupcy | 3,0% |
| 6. | Gosp. domowe i służba | 2,9 „ |
| 7. | Wolne zawody | 13,0 „ |
| 8. | Rolnicy | 2,4 „ |
| 9. | Urzędy i org. społ i ekon. | 1,1 „ |
| 10. | Masy spadkowe | 1,6 „ |
| 11. | Kapitaliści | 0,4 „ |
| 12. | Różni (zawód nieustalony) | 19,4 „ |
| 13. | Przemysłowcy | 0,2 „ |
| 14 | Kasy szkolne uczniowskie | 0,4 „ |

*Francuska P. K. O.*

| | | |
|---|---|---|
| 1. | Kierownicy, dyrektorzy i t p. | 14,49% |
| 2. | Robotnicy dzienni i rolni | 10,57 „ |
| 3. | Robotnicy przemysłowi | 17,56 „ |
| 4. | Posłańcy i służba | 5,28 „ |
| 5. | Żołnierze i marynarze | 1,68 „ |
| 6. | Urzędnicy | 10,13 „ |
| 7. | Wolne zawody | 1,83 „ |
| 8. | Kapitaliści i bez zawodu | 12,61 „ |
| 9. | Małoletni | 25,78 „ |
| 10. | Robotnicy sezon. „nomady" | 0,07 „ |

Po bliższem wniknięciu w powyższą tabelę, możemy nawet bez znajomości stosunków gospodarczych danego kraju odtworzyć sobie jego stan społeczno-gospodarczy w zarysie. Porównanie — dla przykładu — tylko 2 punktów, t. j. 11-go z polskiej i 8 go z francuskiej statystyki dowiedzie nam jasno, że kapitaliści polscy wstrzymują się od lokowania swych kapitałów w kasach oszczędności z tego powodu, że na rynku prywatnym otrzymują o wiele większe oprocentowanie, podczas gdy ich francuscy koledzy lokują swe kapitały przeważnie w instytucjach oszczędnościowych lub rentach państwowych.

Niezależnie od tego, statystyka taka daje dokładny obraz, które grupy więcej oszczędzają, które zaś mniej, w następstwie rodzi się pytanie, dlaczego ta grupa oszczędza, ta zaś nic lub bardzo mało; rozważanie takie prowadzi znów do zebrania przyczyn, działających na wzrost lub spadek. W ten sposób, po nitce do kłębka, dochodzi się do sedna rzeczy, czyli do wyświetlenia czynników, których dokładna znajomość pozwoli na zastosowanie środków zaradczych. Czynnikami, pobudzającemi proces oszczędzania, mogą być n. p. wzmożona działalność propagandowa, odpowiednie zastosowanie stopy procentowej, udogodnienie i usprawnienie administracji w związku z zamiarem uprzywilejowania pewnych kół oszczędzających i t. p. środki.

W tym celu przytaczamy poniżej statystykę oszczędzających według zawodu przeprowadzoną za lata 1926 i 1927 przez naszą Pocztową Kasę Oszczędności:

| | | *1926* | *1927* |
|---|---|---|---|
| 1. | Młodzież szkolna i dzieci | 17,2 | 17,6 |
| 2. | Urzędnicy, wojskowi | 17,9 | 17,3 |
| 3. | Pracow. biurowi, handl. i przem. | 6,6 | 8,3 |
| 4. | Rzemieślnicy i robotnicy | 13,4 | 14,5 |
| 5. | Handlowcy i drobni kupcy | 3, | 3,2 |
| 6. | Gospodarstwa domowe i służba | 2,9 | 2,7 |
| 7. | Wolne zawody | 13,0 | 13,1 |
| 8. | Rolnicy | 2,4 | 1,9 |
| 9. | Urzędy | 0,3 | 0,2 |
| 10. | Organizacje społeczne i ekonom. | 0,8 | 0,9 |
| 11. | Masy spadkowe | 1,6 | 1,7 |
| 12. | Kapitaliści | 0,4 | 0,5 |
| 13. | Różni (zawód nieustalony) | 19,4 | 17,5 |
| 14. | Przemysłowcy | 0,2 | 0,3 |
| 15 | Kasy szkolne uczniowskie | 0,4 | 0,3 |
| | | 100% | 100% |

Jak widzimy w przeciągu jednego roku nastąpiło duże przesunięcie na korzyść innych kategorji oszczędzających. Specjalnie zaś korzystnem jest fakt wysunięcia się na czoło wszystkich oszczędzających w roku 1927, młodzieży szkolnej i dzieci.

| Państwa | Złoto | Srebro | Na głowę ludności | | |
|---|---|---|---|---|---|
| | | | Złota | Srebra | Razem |
| Niemcy | 3,820,0 | 1,150,0 | 56,8 | 17,1 | 73,9 |
| Austro-Węgry | 1,244,5 | 524,2 | 24,9 | 10,5 | 35,4 |
| Rosja | 4,248,3 | 331,0 | 25.9 | 2,0 | 27,9 |
| Razem | 9,312,8 | 2,005.2 | | | |

Gdyby przypuścić, że złoto i srebro były równomiernie rozdzielone na całych obszarach powyższych państw, to na obszarach, które obecnie stanowią Rzeczpospolitą Polską, powinno być w r. 1913 złota 815 i srebra 179 miljonów marek, razem 994 miljonów, a przeciętnie na głowę ludności 36,8 marek, względnie 78 obecnych złotych.

Rzeczywistość przedwojenna zapewne nie wiele odbiegła od powyższego obliczenia, lecz wojna wyssała z ziem polskich bardzo znaczną część tych nagromadzonych kruszców, z których pozostały tylko drobne okruchy.

Doskonale ustabilizowane przed wojną waluty Rosji, Niemiec i Austro-Węgier zaczęły psuć się zaraz z wybuchem wojny. Na równi z rozmiarami ostatniej wojny i rozmiary deprecjacji walut osiągnęły rozmiary, dotąd nieznane w historji ludzkości, a wymownem tego swiadectwem jest poniżej przytoczony kurs franka złotego w ciągu 10 lat od wybuchu wojny aż do nowej stabilizacji tych walut w latach 1923—24.

| Data | Wartość 1 franka złotego | | | |
|---|---|---|---|---|
| | w rublach | w markach niemieckich | w markach polskich | w koronach austr. |
| 31.VII.1914 r. | 0,37 | 0,81 | — | 0,95 |
| 31.XII. 1914 | 0,46 | 0,87 | — | 1,11 |
| 31.XII. 1915 | 0,69 | 1,00 | — | 1,48 |
| 31.XII. 1916 | ? | 1,18 | — | 1,83 |
| 31.XII. 1917 | ? | 1,16 | 1,16 | 1,81 |
| 31 XII. 1918 | 1,23 | 1,66 | 1,66 | 3,08 |
| 31.XII. 1919 | 11,65 | 8,70 | 22,55 | 32,70 |
| 31.XII. 1920 | 20,22 | 10 90 | 92 21 | 64,50 |
| 31.XII. 1921 | ? | 35,70 | 585,— | 500,— |
| 31.XII. 1922 | ? | 1426,— | 3490,— | 1335,— |
| 31.XII 1923 | ? | 810.000.000.000,— | 1,250,000,— | 12,500,— |
| 31.III. 1924 | ? | 810.000.000.000,— | 1,800,000,— | 12,500,— |

Jeżeli bowiem młodzież osiągnie również pierwsze miejsce wśród kół składających swe oszczędności w komunalnych kasach oszczędności — natenczas możemy sobie szczerze winszować wychowania licznego zastępu przyszłych obywateli i chcących oszczędzać.

Powyższe wywody są zresztą ogólnie znane a nawet spopularyzowane tak, że dalsze dowodzenia o konieczności prowadzenia podobnej statystyki są zbędne o tyle, o ile odnosić się one mają do instytucyj państwowych, jakiemi są Pocztowe Kasy Oszczędności. Nie będą natomiast zbędnemi, specjalnie w odniesieniu do naszych komunalnych kas oszczędności, które podobnej statystyki zupełnie nie prowadziły. Winę ponosi tutaj może jedynie wadliwa dotychczasowa organizacja tychże kas, która została już usuniętą rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. r. oraz rozporządzeniem wykonawczem Ministra Spraw Wewnętrznych i Ministra Skarbu z dnia 26 marca 1928 r. Na podstawie więc powyższych postanowień w dniu 31 grudnia 1928 r. wszystkie kasy wejdą w nową dla siebie fazę, gdyż prawna organizacja ich została na całym terenie Rzeczypospolitej dokonaną.

Konieczność prowadzenia podobnej statystyki w komunalnych kasach oszczędności leży w ich własnym interesie. Zrozumiały to zagraniczne kasy oszczędności, wprowadzając narazie sporadyczne roczne badania. Wyniki są znamienne.

W Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej, w tym kraju statystyków, gdzie każdy przeciętny obywatel zna dokładnie główne dane statystyczne, odnoszące się do jego kraju, n. p. obszar, produkcja, ludność, bogactwa i długi na głowę ludności i t. p.,—zostały ostatnio podjęte próby, których rezultaty podajemy poniżej:

Na czele w tym kierunku wysunęła się miejska kasa oszczędności w Filadelfji, która od dłuższego czasu rok rocznie ogłasza wyniki swych badań, ujęte w zestawienia porównawcze roku sprawozdawczego z rokiem poprzednim.

Ogółem otwarto nowych kont w roku:

| *1925* | *1926* |
|---|---|
| 48,214 — 100% | 50,106 — 100% |

z czego

| dla osób płci męskiej: w roku | *1925* | *1926* |
|---|---|---|
| dla robotników | 10,509 | 8,427 |
| „ urzędników | 2,670 | 2,922 |
| „ robotników rolnych | 142 | 142 |
| „ wolnych zawodów | 448 | 432 |
| „ kupców i przemysłowców | 348 | 466 |
| „ małoletnich | 8,551 | 9,281 |
| „ bez zawodu | 136 | 121 |
| | 22,894 | 21,791 |
| ogółem procentowo przypada na mężczyzn | 47,4% | 43,4% |
| dla osób płci żeńskiej: | | |
| dla robotnic | 1,151 | 1,206 |
| „ zamężnych i t.p. | 8,721 | 6,328 |
| „ żon urzędników | 1,591 | 1,891 |
| „ panien sklepowych | 4 | 8 |
| „ wolnych zawodów | 356 | 358 |
| „ służących domowych | 785 | 835 |
| „ urzędniczek | 1,517 | 1,889 |
| „ małoletnich | 8,894 | 13,228 |
| „ bez zawodu | 2,301 | 2,592 |
| | 25,320 | 28,335 |
| ogółem procentowo przypada na kobiety | 52,6% | 56,6% |

Pobieżne porównanie tych dwóch grup wykazuje zwiększający się udział kobiet w oszczędzaniu, jak też i ciągle rosnący procent małoletnich. Co do ostatnich, to skłonności do oszczędzania powstają dzięki amerykańskiej propagandzie, która nie zadowala się tylko jednaniem ludzi dorosłych, ale sięga do podstaw t. j. do dzieci, zaczynając przygotowywać materjał na przyszłość przez tak zwane kasy szkolne, które znajdują się w każdej prawie klasie i szkole. Kasy uczniowskie mają prócz tego inne jeszcze niemniej doniosłe zadanie, o którem jednak będzie mowa na innem miejscu.

Jakiemi drogami szedł wyżej wspomniany wzrost udziału kobiet w oszczędzaniu, trudno z braku danych śledzić, nie mniej jednak na pod-

---

A zatem marka niemiecka spadła do 1: 1,000,000,000,000 części, t. j. tak znikomej wartości, że umysł ludzki nie jest wstanie jej ogarnąć.

Podobny do marki niemieckiej był los i rubla, którego na obszarze Rosji było w obiegu kilka gatunków: ruble carskie, niemieckie okupacyjne, Judenicza, Denikina, Wrangla, ukraińskie karbowańce, bolszewickie różnych emisyj, a każdy z nich miał inną wartość, zależnie od miejsca i czasu.

Jakaż była przyczyna tej strasznej deprawacji pieniądza? Nie sama wojna, gdyż w chwili ukończenia wojny deprecjacja powyższych pieniędzy była stosunkowo skromną, nie wiele odbiegającą od deprecjacji pieniędzy innych państw, biorących udział w wojnie. Gwałtowna deprecjacja rozpoczęła się dopiero po wojnie, jako skutek przewrotów społecznych i gospodarki socjalistycznej, której najznamienniejszą cechą jest etatyzm i zniesienie prywatnej własności przez wywłaszczenie, a przecież deprecjacja pieniądza jest jedną z form wywłaszczenia. Ideologja socjalistyczna osiągnęła największe wpływy w Srodkowej i Wschodniej Europie i dlatego pieniądz tej części Europy stał się najgorszym.

Jak fatalny wpływ na walutę wywiera gospodarka socjalistyczna dowodzi także historja franka francuskiego z ostatnich 3 lat. Po objęciu rządów we Francji przez socjalistyczny gabinet Henriota frank fr. miał w maju 1925 wartość 27% w stosunku do franka złotego, w październiku spadł do 23%, w grudniu do 19%, a w lipcu 1926 r.— do 13%. To tak przeraziło Francję, że wbrew większości radykalno-socjalistycznej parlamentu francuskiego, powierzono rządy Poincarému który do końca r. 1926 podniósł franka do 20,5%, utrzymywał go na niezmienionym poziomie przez cały r. 1927 i wreszcie d. 23 VI. 1928 przeprowadził jego ustawową stabilizację na tejże wysokości.

*Inż. Józef Jaskólski.*

stawie cyfr można łatwo stwierdzić, że datuje się on dopiero od czasów wojny, podczas której kobiety amerykanki wyrobiły sobie większą swobodę działania i objęły większy zakres pracy od ich europejskich koleżanek.

W roku 1910 jedna z większych kas oszczędności Nowego Jorku otworzyła ogółem kont 3,194—100%; z liczby tej przypadało na mężczyzn 1,891—55,6%, na kobiety 1,303—44,4%, przyczem w obydwu grupach przeważały osoby liczące od 20—30 lat. Mamy więc i tu stwierdzenie przesunięcia się zmysłu oszczędnościowego na korzyść małoletnich i kobiet.

Omawiając udział kobiet w życiu społecznem, trudno nie wspomnieć o odwrotnym stosunku, jaki obecnie zachodzi w Stanach Zjednoczonych. Podczas, gdy kobiety europejskie nie ustają w dalszem wywalczaniu sobie nowych dziedzin i większego udziału w życiu społecznem, amerykanki obecnie zaczynają się wycofywać powoli z czynnego udziału w życiu gospodarczem, jako jednostki zarobkujące. Odnośnie zaś do małoletnich, to dalsze, ciągłe przesunięcia pozostają faktem dokonanym.

Jednak samo prowadzenie statystyki nie wyczerpuje całego zadania, gdyż martwe przedstawienie faktów bez wyciągnięcia odpowiednich wniosków, chybia celu i staje się bezużytecznym trudem. Trzeźwa umysłowość amerykańska, jako wykwit organicznej konglomeracji najdzielniejszych jednostek z 35 narodów, zdała sobie sprawę z ważności podobnych dociekań. Dlatego też każda przeprowadzona statystyka powoduje powstanie nowych metod w konsekwentnie przeprowadzonym planie wciągania coraz to szerszych warstw ludności w orbitę skutecznego oddziaływania wielkiej idei oszczędnościowej. Jeżeli okaże się że pewna grupa czy też warstwa jest tu słabiej reprezentowana, zaczyna się badanie: dlaczego, z jakich powodów,— następstwem zaś tych badań bywa zwykle zastosowanie doskonałych środków zaradczych. Oczywistym dowodem jest olbrzymia cyfra oszczędności amerykańskich, która wynosi około 30 miljardów dolarów, czyli przeszło 250 miljardów złotych. Jak skromnie wygląda nasz rodzimy miljard 114 miljonów złotych wkładów wobec tak ogromnej sumy. Jasnem jest, że podobne porównanie nie może być nawet czynione, gdyż stosunki w Ameryce inaczej się kształtowały od naszych; jest to jedynie cyfrowa ilustracja tego, co może zdziałać świadomy wysiłek społeczeństwa i co znaczy świadoma swego celu propaganda. Odnośnie zaś do naszych stosunków nie możemy zapominać, że kraj cały został przez działanie wojenne zupełnie zniszczony, a wszelkie kapitały — między nimi i oszczędności — pożarła nieszczęsna inflacja.

Poniżej podajemy jeszcze jeden przykład zapobiegliwości amerykańskiej i ich zamiłowanie do statystyki. Przy stałem badaniu ilości oszczędzających i kwoty oszczędności na głowę mieszkańca, otrzymano wyniki, ujęte cyfrowo w niniejszej tabeli:

| Rok: | Ogólna liczba oszczędzających: | Wkłady oszczędnościowe na 1 mieszkańca: |
|---|---|---|
| 1920 | 22,4 milj. | 144,— dol. |
| 1921 | 27,8 „ | 153,— „ |
| 1922 | 30,5 „ | 161,— „ |
| 1923 | 35.9 „ | 178,— „ |
| 1924 | 38,7 „ | 185,— „ |
| 1925 | 43,8 „ | 204,— „ |
| 1926 | 46,8 „ | 211,— „ |

Z tej tabeli zauważymy zmniejszenie się wzrostu przeciętnej kwoty oszczędności na głowę mieszkańca. Z tego wyciągnięto słuszny wniosek, że pomimo wzrostu oszczędzających, tempo wzrostu pozostaje coraz bardziej w tyle. Zaczęto szukać powodów, dla których to się dzieje. W pierwszym rzędzie postanowiono na konferencjach ulepszyć organizację kas, zwiększyć reklamę i propagandę a następnie zmienić cel, na jakim się obecnie oszczędzanie opiera. Wszystkie te środki zapobiegawcze, ktore bezwzględnie osięgną zamierzony cel, są możliwe jedynie przy prowadzeniu odpowiedniej statystyki.

Powyżej podaliśmy kilka wyników badań statystycznych w innych krajach głównie zaś w Stanach Zjednoczonych A. P. Niestety nie mogliśmy podać tutaj podobnych badań przeprowadzonych na podstawie okólnika Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Nr. 105 z dnia 9 maja 1927 r. głównie z tego powodu, że okólnik ten zastał prawie wszystkie Kasy nieprzygotowane do zbierania odpowiedzi na pytania zawarte w formularzach dołączonych do okólnika a tyczących się statystyki oszczędzających według zawodu. Żałować należy, że w nakazanej przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych statystyce nie uczyniono podziału — chociażby ogólnego — na kobiety i mężczyzn.

Zadanie komunalnych kas oszczędności nie ogranicza się jednak do skropulatnego zbierania wyżej omówionych danych. Pozostaje jeszcze kwestja miesięcznych wykazów wkładów oszczędnościowych oraz kwestja surowych bilansów miesięcznych.

Jeżeli chodzi o miesięczną statystykę wkładów oszczędnościowych, to winna przedstawiać się ono następująco:

Wkłady oszczędnościowe:

| | | | |
|---|---|---|---|
| za wypowiedzeniem | dziennem | oraz ilość kont | |
| „ | „ od I do 3 mies. | „ | „ |
| „ | „ ponad 3 miesiące | „ | „ |

Ogólna suma wkładów oszczędnościowych oraz ogólna liczba kont.

Salda kredytowe na rachunkach bieżących i ilość klientów.

Łączna suma wkładów oszczędnościowych i sald kredytowych na rachunkach bieżących.

Ponieważ statystyka oszczędzających według zawodu jako wymagająca dużego nakładu pracy ogłaszaną jest tylko raz do roku, dlatego więc statystyka miesięczna wkładów winna być tembardziej podawana do wiadomości publicznej, każdego miesiąca, jako dosadny i poglądowy argument zwycięstwa idei oszczędnościowej, czy to za pomocą pracy miejscowej czy też za pomocą wywieszania w lokalu kasy, naturalnie z uwidocznieniem stanu

wkładów z poprzedniego miesiąca. Tego rodzaju publiczne sprawozdanie byłoby swoistą i bardzo dobrą propagandą oszczędności, przyczyniłoby się bowiem niewątpliwie do wydatnego zwiększenia ilości oszczędzających. Nic tak bowiem nie przyciąga i nie przekonywuje naturę ludzką jak naoczny widok dokonanego dzieła, nawet bez upiększeń słownych.

O ile miesięczna statystyka wkładów oszczędnościowych jest przeglądem zwycięstwa idei oszczędnościowej i wzrastającej zamożności szerokich warstw społeczeństwa, o tyle statystyka miesięcznych surowych bilansów winna być przeglądem działalności komunalnej kasy oszczędności. Winne one być również ogłoszone w prasie miejscowej i lokalu kasy.

Niezależnie od tego, że tak wykazy stanu wkładów oszczędnościowych jak i miesięczne bilanse surowe są znakomitą propagandą oszczędności w okręgu działania kasy, spełniają one jeszcze jedną rolę; a mianowicie: złączone razem przez instytucje centralne i opublikowane dają przegląd całości dokonanego wysiłku i oszczędzania i pracy komunalnych kas oszczędności. Przegląd taki jest konieczny i ze strony miarodajnych czynników powinny być dołożone jak największe starania, by podać go do jaknajszerszej wiadomości. Pozatem instytucje zrzeszające komunalne kasy oszczędności będą miały jeszcze jedną doniosłą korzyść ze sprawnego i szybkiego przedkładania bilansów przez zrzeszone w nich kasy. Korzyść ta będzie polegała na tem, że instytucje te mając już gotowy porównawczy materjał z danej części kraju, mogą dobrze ocenić pewne charakterystyczne szczegóły, które się zawsze—jak to już wyżej widzieliśmy na amerykańskim przykładzie—przy tego rodzaju statystyce ujawniają.

Szczególnie zaś i my — w swem dążeniu do odbudowania kapitału oszczędnościowego—winniśmy się kierować doświadczeniami poczynionemi przez inne państwa, a w pierwszym rzędzie przez Stany Zjednoczone Ameryki Północnej i pielęgnować i rozwijać specjalnie statystykę, która jest barometrem gospodarczym, pozwalającym nam na postawienie dobrej djagnozy gospodarczej i zastosowanie odpowiednich środków polityki gospodarczej

*Marjan Wł. Tułacz*
*magister nauk ekonomiczno-politycznych.*

# Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Działalność Związku w lipcu i w pierwszej połowie sierpnia r. b., ze względu na okres urlopów wypoczynkowych, ograniczona była niemal wyłącznie do wewnętrznych prac organizacyjnych.

Mianowicie rozpoczęto opracowywanie regulaminów wzorowych dla rad i zarządów komunalnych kas oszczędności, opierając się na nowych przepisach prawnych, pozatem kontynuowano prace nad instrukcją biurową dla kas. Regulaminy dla rad i zarządów wkrótce będą przedmiotem obrad Zarządu Związku, poczem rozesłane zostaną zrzeszonym kasom do wykorzystania.

Rewizje w ciągu ostatnich 6 tygodni nie były przeprowadzane ze względu na urlopy rewidentów. W dniach najbliższych czynności rewizyjne zostaną wznowione i prowadzone będą w przyśpieszonem tempie, tak, aby do końca roku była zrewidowana przynajmniej połowa kas

Liczba udzielanych porad i instrukcyj, oraz podejmowanych interwencyj stale wzrasta. W ciągu ostatnich kilku tygodni Związek interwenjował w bankach państwowych w sprawach kredytowych, oraz w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych—w sprawach, wymienionych w komunikacie, zamieszczonym w numerze 12—13 „Oszczędności" z dn. 15 lipca r. b. Pozatem biuro Związku udzieliło całego szeregu porad i instrukcyj w sprawach, związanych z organizacją biurowości i rachunkowości, zwłaszcza nowopowstających kas.

Wiele uwagi poświęca Związek ostatnio również nadsyłanym przez kasy miesięcznym bilansom brutto. Wszelkie zauważone usterki są komunikowane kasom, w celu uskutecznienia odpowiednich poprawek zarówno w samych bilansach, jak i w księgowości. W ten sposób dąży Związek do możliwie szybkiego usunięcia niedokładności rachunkowych. Dzięki wyjaśnieniu wielu wątpliwości rachunkowych, mogło biuro Związku przystąpić do zakończenia prac nad zestawieniami statystycznemi, które wkrótce zostaną podane do wiadomości. *To też koniecznem jest nadesłanie przez wszystkie Kasy wszelkich zaległych danych, zarówno w odniesieniu do zamknięć rocznych, jak bilansów miesięcznych.*

**Okólniki.** W pierwszej połowie sierpnia wystosowane zostały do zrzeszonych kas następujące okólniki:

*Okólnik № 13—1361/98 z dn. 8 sierpnia 1928 r. w sprawie wzorów ksiąg i druków:*

„W celu dokładnego zaznajomienia się z obecnym stanem biurowości i rachunkowości wszystkich zrzeszonych Kas oraz wykorzystania ewentualnych spostrzeżeń przy nadawaniu ostatecznego brzmienia projektowi opracowywanej przez nas instrukcji biurowej dla komunalnych kas oszczędności, prosimy o niezwłoczne nadesłanie nam po 1 egzemplarzu wzorów wszystkich używanych przez poszczególne Kasy ksiąg i druków.

Ze względu na pilność sprawy, prosimy o wykonanie niniejszego najpóźniej w terminie do dn. 15 sierpnia r. b.".

*Okólnik № 14—1369/28 z dn. 8 sierpnia 1928 r. w sprawie dostosowania statutów do nowych przepisów prawnych:*

„Powołując się na Okólniki nasze: № 7 z dn. 29 marca r. b. i № 11 z dn. 9 czerwca r. b., prosimy o niezwłoczne zakomunikowanie nam, w ja-

kiem stadjum znajduje się kwestja dostosowania statutów poszczególnych kas do nowych przepisów prawnych.

Kasy Oszczędności, które uzyskały odroczenia terminu dostosowania statutu, winny nadesłać odpisy pism odraczających, natomiast kasy, posiadające już uchwalone przez organa uchwalające komunalnych związków poręczających i zatwierdzone przez Władze nadzorcze statuty — winny nadesłać odpisy tych statutów, wraz z odpisami pism zatwierdzających władz nadzorczych.

Powyższe dane są nam potrzebne zarówno dla celów ewidencyjnych, jak dla zorjentowania się o stanie akcji przejścia zrzeszonych kas na nową organizację. Prosimy tedy o wykonanie niniejszego okólnika najdalej w ciągu 2-ch tygodni".

Ponieważ obie powyższe sprawy są dla Związku bardzo ważne i terminowe, przeto wszystkie Kasy, które jeszcze nie nadesłały potrzebnych danych, proszone są tą drogą o niezwłoczne załatwienie wymienionych wyżej okólników.

---

W ciągu lipca i pierwszej połowy sierpnia zgłosiły przystąpienie do Związku: 1) Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Rawskiego w Rawie Mazowieckiej; 2) Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Węgrowskiego w Węgrowie i 3) Komunalna Kasa Oszczędności powiatu Radomskiego w Radomiu. Razem więc należy obecnie do Związku 69 kas oszczędności i 2 powiatowe związki komunalne (w których Kasy są w stadjum organizacji). Pozatem nawiązało ze Związkiem kontakt kilkanaście organizujących się kas powiatowych i miejskich. Niewątpliwie zatem do końca r. b. liczba zrzeszonych kas dosięgnie liczby 100.

---

Wszystkie zrzeszone kasy, które zalegają dotąd z jakiemikolwiek opłatami na rzecz Związku, proszone są o niezwłoczne wyrównanie należności.

Również tą drogą przypomina Związek konieczność wykazywania w miesięcznych bilansach brutto ilości kont na rachunkach wkładów i rachunkach bieżących. Brak tych danych zmusza biuro Związku do przeprowadzania zbytecznej korespondencji, niepotrzebnie obciążającej fundusze Związku. Należy też przypuszczać, że te Kasy, które popełniały przy przysyłaniu bilansów pewne niedokładności, zechcą w przyszłości niedokładności tych unikać, aby uchronić biuro Związku od korespondowania w sprawie każdego ich bilansu.

# KRONIKA

### Wartość jednego grama czystego złota.

Obwieszczenie Ministra Skarbu z dn. 25 lipca 1928 r. (Monitor Polski Nr. 174 z dn. 31 lipca 1928 r.) ustala wartość jednego grama czystego złota na miesiąc sierpień r. b. na pięć złotych 92,44 grosza.

### Wykładnia ustawy o opłatach stemplowych.

W numerze 19 Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu z dnia 12 lipca 1928 r. ogłoszono następującą wykładnię ustawy o opłatach stemplowych, ustaloną przez Ministerstwo Skarbu:

Skróty u. o. s. — ustawa o opłatach stemplowych z dnia 1 lipca 1926 r. (DURP. Nr. 98, poz. 570).

r. w. s. — rozporządzenie wykonawcze z dnia 20 listopada 1926 r. (DURP. Nr. 123, poz. 713).

155. (art. 54 i 106). Opłata stemplowa przewidziana w art. 106 u. o. s. o ile tyczy się nieruchomości jest, jak wynika z art. 53 (punktu 1) u. o. s. surogatem opłat, przewidzianych w rozdziale dziesiątym u. o. s. Zasady więc, wypowiedziane w rozdziale dziesiątym, mają zastosowanie również do opłaty przewidzianej w art. 106. W szczególności wolne jest od opłaty wniesienie do spółki tytułem wkładu rzeczowego: a) budynku niewykończonego, jeżeli pismo stwierdzające wzniesienia tytułem wkładu rzeczowego, sporządzono w ciągu lat ośmiu od dnia rozpoczęcia budowy (art. 54 punk 6), b) budynku wykończonego, jeżeli pismo, stwierdzające wniesienie tytułem wkładu rzeczowego, sporządzono w ciągu lat ośmiu od dnia, w którym zaczęto budynku używać i zarazem umowa o wniesienie wkładu rzeczowego jest pierwszą po ukończeniu budowy umową o przeniesienie własności owego budynku (art. 54 punkt 7). W przypadkach, o których mowa, mają też zastosowanie: ustęp ostatni art. 54 u. o. s. oraz § 102 r. w. s. (L. D. V. 4826/6/28).

156. (art. 90, 136 i 137). Rachunek notarjusza, doręczony klientowi, a stwierdzający należność z tytułu honorarjum, nie podlega opłacie — z przyczyn, wyjaśnionych w wykładni Nr. 6, ogłoszonej w Nr. 6 Dziennika Urzędowego z 1927 r. — o ile chodzi o honorarjum za czynność, do której wykonania notarjusz był ustawowo obowiązany i jeżeli zarazem honorarjum za tę czynność jest przewidziane w powszechnie obowiązującej taryfie notarjalnej, a w danym rachunku jest wymienione w kwocie, nie przewyższającej stawki taryfowej.

Natomiast podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,2% od kwoty honorarjum (na mocy art. 90, punktu „a", u. o. s.):

a) rachunki, wymieniające honorarjum należne za czynność, do której notarjusz nie jest ustawowo obowiązany, którą więc wykonał na mocy umowy,

b) rachunek wymieniający wprawdzie należność za czynność, do której wykonania notarjusz był obowiązany ustawowo, należność jednak, niewymienioną w powszechnie obowiązującej taryfie notarjalnej.

c) rachunek, wymieniający wprawdzie należność za czynność, do której wykonania notarjusz jest obowiązany ustawowo, należność jednak przewyższającą stawkę taryfową.

W przypadkach bowiem, wymienionych pod a), b), c) należność została ustalona umową a wobec tego dany rachunek jest pismem, stwierdzającem wykonanie umowy o świadczenie usług.

Do pokwitowań notarjusza z odbioru honorarjum, jeżeli

pokwitowanie takie nie zostało poprzedzone rachunkiem, stosuje się wszystkie wyżej podane zasady, tyczące się rachunków (art. 90, ustęp drugi, w związku z art. 72, ustępem drugim, u. o. s.). Jeżeli zaś notarjusz doręczył klientowi rachunek, stwierdzający należność z tytułu honorarjum, a następnie po zapłaceniu tej należności sporządził pokwitowanie, to pokwitowanie takie:

1) jest wolne od opłaty stemplowej — na mocy art. 137 (punktu 6) — w przypadkach, w których w myśl wykładni niniejszej rachunek nie podlega opłacie, jak również w przypadkach, wymienionych wyżej w punktach „b" i „c",

2) podlega opłacie w wysokości 20 gr., o ile pokwitowana należność przewyższa 50 zł. (art. 136 oraz art. 137 p. 1 u. o. s.) w przypadkach, wymienionych wyżej w punkcie „a" (L. D. V. 5001/6/28).

157. (art. 131, 58 i 67). Przy współwłasności, która wynikła wyłącznie z dziedziczenia albo z zapisu lub darowizny, zdarza się, że jeden ze współwłaścicieli jednym aktem zawiera z każdym z pozostałych współwłaścicieli umowę, na mocy której „kupuje" od każdego z pozostałych współwłaścicieli jego część, lub na mocy której każdy z pozostałych współwłaścicieli „ustępuje" owemu jednemu swoją część za pewną cenę. W myśl art. 6 (ustępu pierwszego) u. o. s. akt taki należy, celem zastosowania u. o. s., uważać za „pismo", stwierdzające umowę o dział majątku wspólnego, na mocy której jeden ze współwłaścicieli otrzymuje cały majątek, a innych współwłaścicieli spłaca (art. 131, punkt 1 u. o. s.). Ponieważ zaś pismo takie ma za przedmiot „dział wspólności, która wynikła wyłącznie z dziedziczenia, zapisu lub darowizny", przeto jest wolne od opłaty na mocy art. 131 (ustępu drugiego punktu „a") u. o. s.

Natomiast jeżeli przy współwłasności, która wynikła wyłącznie z dziedziczenia, zapisu lub darowizny jeden ze współwłaścicieli staje się właścicielem całości drogą sporządzenia kilku pism, z których każde stwierdza umowę o kupno części idealnej, zawartą między owym współwłaścicielem a jednym tylko, lub tylko kilkoma z pomiędzy pozostałych współwłaścicieli, to art. 131 u. o. s. nie ma zastosowania i każde z takich pism podlega opłacie w wysokości 0,5%, przewidzianej w art. 58 (ustępie drugm) względnie w art. 67 (punkcie 2) u. o. s.

W szczególności więc, gdy nieruchomość należy do pięciu współspadkobierców (do osób A, B, C, D, E) i osoba A, umowami, stwierdzonemi jednem pismem, kupuje części idealne, należące do B, C, D (na skutek czego nieruchomość należy już tylko do A i E), to pismo stwierdzające te umowy, podlega opłacie w wysokości 0,5%, na mocy art. 58 (ustępu drugiego) u. o. s. Jeżeliby następnie A nabył od E jego część odealną i na skutek tego stał się właścicielem całości, to pismo, stwierdzające to nabycie, podlega również opłacie w wysokości 0,5%, na mocy art. 58 (ustępu drugiego) u. o. s.; w tym bowiem wypadku część idealna nieruchomości, nabyta przez sprzedawcę drogą dziedziczenia zostaje sprzedana osobie mającej udział w tejże nieruchomości z tego samego tytułu, a zatem co do obu kontrahentów zachodzą warunki zastosowania art. 58 (ustępu drugiego).

Jeżeliby naodwrót — po nabyciu przez osobę A części idealnych należących do B, C, D, zniesienie wspólności zostało ostatecznie dokonane drogą umowy, na mocy której E nabywa od A jego 4/5 części nieruchomości (np. za 40,000 zł.), to należałoby zastosować art. 131 i 132 u. o. s., a mianowicie w myśl art. 132 (ustępu trzeciego u. o. s.) tudzież § u 161 r. w. s. ustalić nadwyżkę w kwocie 40,000 zł., a podstawę wymiaru w kwocie 24,000 zł. (równającej się 3/5 częściom kwoty 40,000 zł.) i wymierzyć opłatę stemplową w wysokości 4% t. j. w kwocie 960 zł. art. 58 (ust. drugi) u. o. s. w tym przypadku nie ma zastosowania, gdyż warunki zastosowania tego przepisu zachodzą tylko co do kupującego, który ma udział w nieruchomości z tytułu dziedziczenia; nie zachodzą zaś co do sprzedawcy, który część idealną, będącą przedmiotem sprzedaży (45) nabył nietylko drogą dziedziczenia ale też drogą kupna (L. D. V. 5227/6/28).

158. (art. 134). Oferta, podpisana jedynie przez oferenta, a zawierająca zarazem pokwitowanie z otrzymania zadatku, jest pismem stwierdzającem umowę przygotowawczą i podlega w myśl art. 134 u. o. s. opłacie w wysokości 0,2% od sumy, która ma być podstawą wymiaru opłaty od umowy ostatecznej, określonej w ofercie, (względnie opłacie w tej samej wysokości, jaka będzie się należała od umowy ostatecznej, jeżeli opłata od umowy ostatecznej jest niższa aniżeli 0,2%) (L. D. V. 4812/6/28).

159. (Art. 145 i 154). Podanie (lub wniosek ustny, ustalony protokólarnie) o stwierdzenie tożsamości towarów celem uzyskania ulg celnych, uzależnionych od decyzji Ministerstwa Skarbu, podlega opłacie stemplowej w wysokości 3 zł., opłacie w wysokości 3 zł. podlega również zaświadczenie tożsamości towarów, wydane na skutek takiego podania lub na skutek wniosku ustnego, choćby niestwierdzonego protokólarnie (L. D. V. 3584/6/28).

## Stan funduszów komunalnych kas oszczędności b. zaboru rosyjskiego w dniu 1 lipca 1928 r.

Ze sporządzonego przez Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności zestawienia bilansów brutto komunalnych kas oszczędności na dz 1 lipca 1928 r. otrzymujemy następujące dane o rozwoju operacyj 73 K. K. O.:

*Wkłady:*

| | |
|---|---|
| a) na książeczki oszczędnościowe | zł. 24.965.138.86 |
| b) inne wkłady (r-ki bieżące, warunkowe itp.) | „ 22.708.522.45 |
| razem | zł. 47.673 661.31 |

*Zobowiązania dłużne Kas*

| | |
|---|---|
| a) w Polskim Banku Komunalnym w Warszawie | zł. 3.022.000.66 |
| b) w innych instytucjach kredytowych (państwowych) i Banku Polskim) | zł. 16.540.410.18 |
| razem | zł. 19.562.410.84 |

*Kapitał własny Kas (zakładowy i rezerwowy)* zł. 2.562.215.63

*Razem ważniejsze pozycje stanu biernego* zł. 69.798.287.78

| | |
|---|---|
| *Pogotowie kasowe* (gotówka w kasie na r-kach bieżących i papiery wartościowe) | zł 18 018.839.31 |
| *Udzielone przez kasy kredyty* (wszelkiego rodzaju) | zł. 52.810 696.35 |
| razem ważniejsze pozycje stanu czynnego | zł. 70.829 535 66 |

W powyższem zestawieniu ujęto Kasę Oszczędności m. Warszawy, oraz 73 inne miejskie i powiatowe kasy, przyczem odnośnie 59 kas ujęto dane na 1.VII.1928 r. zaś dla 15 kas przyjęto dane z poprzednich (najbliższych) miesięcy. 4 kasy nie nadesłały zupełnie danych.

W najbliższym czasie wykończone zostaną przez biuro Związku dane statystyczne za czas ubiegły, będziemy mogli przeto dać wiadomości porównawcze. Już jednak z danych na 1 lipca widać, że rozwój komunalnych kas oszczędności w b. zaborze rosyjskim jest zupełnie pomyślny. Stosunek kapitału własnego do obcego wynosi 6,4%; stosunek pogotowia kasowego do wkładów — 17% i stosunek płynnych aktywów do pasywów — 100%.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę, że tylko około 40% kas

istnieje dłużej, niż rok, reszta zaś — to kasy, istniejące zaledwie od kilku miesięcy lub nawet tygodni, to przyjść musimy do wniosku, że młode komunalne kasy oszczędności b. zaboru rosyjskiego wykazują nie mniej aktywną działalność od kas wielkopolskich i małopolskich, mimo iż te ostatnie istnieją od lat kilkudziesięciu.

### Stan wkładów w Polsce w dn. 30.IV.1928 r.

Biuletyn Statystyczny Ministerstwa Skarbu za kwiecień podaje następujące dane o stanie wkładów w Polsce w dn. 30.IV.1928 r.

| Instytucje | R-ki bieżące | Wkłady | Razem |
|---|---|---|---|
| | w tysiącach zł. | | |
| B-k Gospodarstwa Krajowego | 309.200 | 362.300 | 671.500 |
| Państwowy Bank Rolny | 102.800 | 44.200 | 147.000 |
| P. K. O. | 120.400 | 93.500 | 213.900 |
| Bank Polski (r-ki żyrowe) | 104.700 | — | 104.700 |
| Banki Prywatne | 293.700 | 588.100 | 881.800 |
| Spółdzielnie kredytowe | — | — | 29.500 |
| Komunalne Kasy Oszczędności | — | — | 190.200 |
| | | | 2.238.600 |

Jeżeli chodzi o komunalne kasy oszczędności to, według posiadanych przez nas danych, stan wkładów jest następujący:

Na dz. 1 czerwca 1928 r. w małopolskich kasach oszczędności lokaty na książeczki i r-kach bieżących

| | |
|---|---|
| wynosiły | 145,355,805.87 |
| w K. O. województw pomorskiego i poznańskiego | 88,155,302,00 |
| oraz 1/7-28 w K. O. b. zaboru rosyjskiego | 47,673,661,31 |
| Razem | 281,184,769,18 |

### Organizowanie oszczędzania.

Komitet Wykonawczy Biura Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce uchwalił powołać do życia 4 komisje: propagandową, statystyczną, komunalną i spółdzielczą. Do składu Komisji tych postanowiono zaprosić przedstawicieli władz, banków państwowych oraz organizacji oszczędnościowych komunalnych i spółdzielczych.

Praca ta jest tem pilniejszą, że dotychczas brak nam materjałów statystycznych w dziedzinie oszczędnościowej prawie zupełnie.

### Święto oszczędności w Polsce.

Dla zorganizowania w Polsce międzynarodowego święta oszczędnościowego, które obchodzone będzie d. 31 października, Rada Zjazdów tworzy Centralny Komitet Obchodu, z udziałem przedstawicieli władz państwowych, duchowieństwa, przedstawicieli wszystkich central oszczędnościowych — pieniężnych i rewizyjnych, zawodowych, kulturalnych i społecznych.

Zadaniem tego komitetu będzie ustalenie jednolitego programu obchodu, powołanie Komitetów lokalnych i dostarczenie im środków propagandowych w postaci plakatów, ulotek, broszur, afiszów obrazkowych i t. d.

Stroną techniczną prac przygotowawczych zajmie się Biuro Zjazdów Instytucji oszczędnościowych.

### Propaganda oszczędności.

Dla wzmocnienia prądów oszczędnościowych wśród społeczeństwa Biuro Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych wyda w formie broszurki jedną pogadankę dla młodzieży szkolnej oraz jedną dla sfer pracujących. Ta ostatnia broszura opracowana zostanie w porozumieniu ze związkami zawodowemi pracowników fizycznych i umysłowych.

Poza tem wydane będą plakaty obrazkowe, które wykona jeden z najzdolniejszych malarzy polskich.

W porozumieniu z Międzynarodowym Instytutem Oszczędnościowym w Medjolanie Sekretarz Biura Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce p. Bolesław Mrozowski wyjechał zagranicę w celu zaznajomienia się z najnowszemi zdobyczami techniki propagandowej.

P. Mrozowski odwiedzi centrale ruchu oszczędnościowego w Pradze, Wiedniu Medjolanie, Paryżu i Berlinie.

### Ofiarność na cele propagandy oszczędzania.

W związku z rozszerzeniem zakresu działalności Biura Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce i wobec konieczności przygotowania zapasu środków propagandowych zaszła potrzeba powiększenia budżetu Biura.

Dotychczas złożyły na ten cel: P. K. O. 8 tys. złotych, Państwowy Bank Rolny 6 tys. złotych, Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie 500 zł., Kasa Oszczędności pow. Lubawskiego (na Pomorzu) 300 zł., Kasa Oszczędności pow. Piotrkowskiego 150 zł.

### „Przegląd Gospodarczy".

Wyszedł z druku zeszyt 15 „Przeglądu Gospodarczego" z dnia 1.VIII r. b., zawierający następującą treść:

„Ustawa skarbowa i budżet na 1928/29 r." — H. Br.; „O bilansie handlowym Polski" — St. B.; „Bezrobocie i Fundusz Bezrobocia w r. 1927" — J. B.; „Nowe posunięcia w polityce traktatowej Austrji" — Z. Miduch; „Handel zagraniczny Czechosłowacji w I półroczu 1928 r." — dr. Adolf Atlas; „Rząd sowiecki wobec kampanji zbożowej 1928/29 r." — St. Glass.

Poza tem zeszyt zawiera działy: Rynek pieniężny, Rynki towarowe, Kronika. Przegląd Prasy, Statystyka.

### „Rolnik Ekonomista".

Wyszedł z druku Nr. 15 „Rolnika Ekonomisty" organ Związku Polskich Organizacyj Rolniczych.

Numer zawiera w treści: artykuły pp. J. Poniatowskiego p. t. „Reforma ustroju rolnego w Rumunji" (dokończenie), Z. Nadratowskiego „Zastaw Rolniczy" Postulaty Związku Polskich Organizacyj Rolniczych w sprawie eksportu z Polski płodów i przetworów rolnych; sprawozdanie z działalności Związku Polskich Organizacyj Rolniczych, konjunktury cen, kronikę krajową, kronikę zagraniczną, przegląd piśmiennictwa krajowego i zagranicznego, recenzje i sprawozdania oraz statystykę".

## Kronika zagraniczna.

*Hiszpanja.*

Dekret z dn. 24 stycznia 1928 r., o przedawnieniu wkładów nieczynnych w instytucjach kredytowych, ustanowił zamiast dawnego 30-letniego — 20-letni termin przedawnienia. Wkłady oszczędnościowe i na rachunkach bieżących po 20 latach nieczynności będą przepisywane na korzyść państwa. Dekret ma na celu przeciwdziałanie unieruchamianiu kapitałów, które opóźnia rozwój przemysłowy w kraju. Dekret nie dotyczy kas oszczędności, ani innych instytucji o charakterze dobroczynnym.

Kasa miejska w Bilbao ogłosiła konkurs z 10 nagrodami po 250 pts oraz 1—5 dodatkowemi o 100 pts dla kobiet, które są członkiniami „Montepio de la Mujer que trabaja", mających najwięcej dzieci na swojem utrzymaniu lub wychowujących je swojemi środkami.

### *Stan New Jersey.*

Na odbytem w dniu 23 maja r. b. zebraniu kas oszczędności jednym z głównych omawianych tematów była sprawa wprowadzenia w kasach oszczędności obrotu czekowego. Obrót ten uważany jest za główną przyczynę rozwoju kas oszczędności, jak również za źródło zysków nietylko dla kas, ale i dla samych wkładców.

### *Stan Massachusset.*

Wkłady w 196 kasach oszczędności, należących do Związku Kas Oszczędności, wyniosły w dniu 30 kwietnia r. b. 1.929.070.091 dolarów; w tem mieści się 87.420.167 dolarów, złożonych w czasie od dn. 1.X.1927 r.

Ogólna liczba rachunków wynosi 2.937.736, a wkład przeciętny — 656 dolarów.

## Giełda pieniężna w Warszawie.

10 Sierpnia 1928.

Wobec zebrań giełdowych, odbywanych tylko przez 5 dni w tygodniu, i konieczności wczesnego nadesłania rękopisu do numeru, i w tym numerze „Oszczędności“ znajdą czytelnicy kursy tylko za dni cztery.

Giełda w dalszym ciągu jest małoczynna. Pod koniec ujawniła się tendencja dla akcji nieco mocniejsza i robiono żywsze trochę obroty. Cała uwaga spekulacji zwrócona została na nową pożyczkę stabilizacyjną, którą dokonywano bardzo ożywione obroty przy dążących w górę kursach. W ostatnich dniach, jak można się było spodziewać, kurs pożyczki bardzo znacznie się obniżył.

Ostatnio notowano akcje: Dyskontowego warszawskiego 134,50, akcje przemysłu chemicznego i elektrycznego nie wzbudzały zainteresowania. Firlej osiągnął kurs 72, Łazy 7,75-8, Warszawskiego Tow. Kopalń Węgla 100,50—100, czyli utrzymały się na poprzednim poziomie. Z naftowych obracano akcjami Nobel w Polsce po 31,50—32,50. Metalurgiczne nieco mocniej. Cegielski 48 — 49, Modrzejów 44 — 45, Lilpopy 44 — 44,50, Ostrowieckie Serja B — 119, Zawiercie 27, Kluczewska fabr. papieru 7.10, Borkowski do 16, Haberbusch osiągał kurs do 240 za 100 war. nom. Ostatnie bez obrotów.

## Notowania giełdowe papierów procentowych państwowych i hypotecznych.

| | Wartość nominalna | Sierpień 6 | Sierpień 7 | Sierpień 8 | Sierpień 9 |
|---|---|---|---|---|---|
| **Papiery proc. w złotych w złocie** | | | | | |
| 8 proc. L. Z. Banku Gospod. Krajowego | 100 zł. w zł. | 94 | 94 | 94 | 94 |
| 8 proc. L. Z. Państwowego Banku Rolnego | 100 zł. w zł. | 94 | 94 | 94 | 94 |
| 8 proc. Obligacje Banku Gospod. Krajowego | 100 zł. w zł. | 94 | 94 | 94 | 94 |
| **Listy zastawne w wal. zagr.** | | | | | |
| 7 proc. Tow. Kred. Przem. Polskiego*) | 1 funt. sterl. | — | — | — | — |
| 8 proc, „ „ „ „ **) | 1 funt. sterl | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ Ziem. Warsz. ser. 1924 r. | 1 dol. | 95 | 95 | — | — |
| 8 proc. „ „ „ we Lwowie | 1 dol. | — | — | — | — |
| 7 i pół proc. Oblig. Zjedn. Zakł. Przem. | | | | | |
| 7 i pół proc. Scheiblera i L. Grohma na serrji 1 | 1 dol. | | | | |
| 7 proc. L. Z. Ziem w Warsz. ser. 1928 | 1 dol. | 85 | 85 | — | — |
| **Papiery procent. państwowe** | | | | | |
| 5 proc. Państw. poż. Konwersyjna | 100 zł. | 67 | 67 | 67 | 67 |
| 5 proc. Konwers. poż. Kolej. 1926 r. | 100 zł. | 61.90 | 61.90 | 61.90 | 61.90 |
| 6 proc. Pożyczka Dolarowa 1919/20 r. | 100 dol. | — | — | — | — |
| 10 proc. Pożyczka Kolejowa | 100 fr. w zł. | 104 | 104 | 104 | 104 |
| 5 proc. Pożyczka prem. ser. II 1926 r. | 5 dol. | 88.25-90.50 | 90.92-91.75 | 93-96-94 | 94-95.50-95 |
| 7 proc. Pożyczka Stabil. 1927 r. | 100 dol. | — | 92 w zł. | — | — |
| **Listy zastawne** | | | | | |
| 4 proc. Tow. Kredytu Ziemskiego | 100 zł. | — | — | — | — |
| 4 pół proc. „ „ | 100 zł. | 52.25 | 52.25 | 52.25 | 52.25-52.40 |
| 8 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 4 pół proc. „ m. Warszawy | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ | 100 zł. | 58 | 58.25-58.50 | 58.50-59 | — |
| 8 proc. „ „ „ | 100 zł. | 71.75-71.90 -71.75 | 71.75 | 71.75-71 | 71.25-71 -71.15 |
| 5 proc. „ „ „ Częstochowy | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ „ | 100 zł. | — | 67.25 | — | — |
| 5 proc. „ „ „ Kalisza | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ „ | 100 zł. | 64 | — | — | — |
| 5 proc. „ „ „ Kielc | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ „ Lublina | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 10 proc. „ „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 4 pół proc. „ „ Łodzi | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ Piotrkowa | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ Radomia | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 10 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| 5 proc. „ „ Siedlec. | 100 zł. | — | — | — | — |
| 10 proc. „ „ „ | 100 zł. | — | — | — | — |
| **Obligacje** | | | | | |
| 6 proc. Polskiego Banku Komunalnego | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ II em. | 100 zł. | — | — | — | — |
| 8 proc. „ „ III em. | 100 zł. w zł. | — | — | — | — |

*) Zgodnie z ustawą monetarną według rozporządzenia Prezydenta załączonego do rozporządzenia min. Skarbu z d. 23/IV 1924 r. (Dz. Ust. Nr. 37. poz. 401 z r. 1924.

**) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem.




| Adres Redakcji i Administracji: | Prenumerata wraz z przesyłką pocztową: | Ceny ogłoszeń: |
|---|---|---|
| Warszawa, Pl. Napoleona 7, tel. 297-04. | Rocznie . . . 32 zł. | 1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. |
| Konto czekowe P. K. O. № 92. | Kwartalnie . . . 8 „ | Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 lamy. |
| | Miesięcznie . . 3 „ | |

**Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał III-ci r. 1928 na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność" w P. K. O. № 92.**

**Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 14 do 16.**

Redaktor: KAZIMIERZ PYSZKOWSKI. Wydawca: **„Oszczędność" S-ka Wydawnicza.**

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.